

Den industrielle revolusjon

Kristine Bruland

Verden har blitt rikere, og det er på grunn av industrialisering. Industrialiseringen skapte en ny verden, som var teknologi-, ressurs- og energiintensiv, og konstant nyskapende. Den førte til vedvarende økonomisk vekst, og til de økologiske krisene vi nå opplever. Samtidig hersker det stor forvirring om hva denne revolusjonære prosessen faktisk var, og hvordan den skjedde.

For å forstå den globale transformasjonen legger særemnet vekt på industriell teknologi og Storbritannia, for det første fordi evne til å utvikle og ta i bruk ny teknologi har vært den viktigste drivkraften til den moderne verdensøkonomien og for det andre fordi Storbritannia var et av de viktigste landene i denne transformasjonen og det første landet som ble industrialisert.

Den industrielle overgangen har tradisjonelt blitt forstått som en «industriell revolusjon» som og viser til en *britisk* hendelse, som fant sted omtrent mellom 1760 og 1830, som drevet frem av et lite antall nye teknologier (mekaniserte tekstilfabrikker og dampkraft) og som senere ble etterlignet andre steder. Særemnet diskuterer og kritiserer denne forståelsen, og en alternativ forståelse vil bli presentert: Den anser at den økonomiske veksten startet mye tidligere (rundt 1400), at teknologiske endringer ikke skjedde på et smalt, men et bredt felt (i alle sektorer og industrier), og at den britiske industrialiseringen var en del av en europeisk og global omstilling.

Hvis dette stemmer, hva kan forklare en industrialiseringsprosess som ikke utelukkende var britisk, men global, som ikke involverte få, men svært mange nye teknologier på tvers av samfunnet, og som ikke skjedde i løpet seksti til sytti, men flere hundre år? Vi må se etter årsaker som påvirket hele samfunnet. Forklaringen som foreslås er overgangen til kapitalismen (først i landbruket fra rundt 1400, deretter i manufakturvirksomhet og så i industri). Det neste spørsmålet blir: *hvordan* kan kapitalismen ha drevet økonomisk vekst og teknologisk endring? Vi undersøker tre sider: konkurranse (spesielt produktkonkurranse), kontroll over arbeidet, og fremveksten av en kapitalvareindustri (som produserte maskiner og verktøy). Samtidig trekker vi inn to globale aspekter: 'trekant-handelen' og slavebasert plantasjedrift, og varehandel med Asia.